

WSKAZÓWKI DLA RODZICÓW

Drogi rodzicu pamiętaj, im więcej rozmawiasz z dzieckiem, czytasz mu i śpiewasz, tym lepiej będzie mówić!

Należy pamiętać iż, mowa jest złożoną czynnością psychiczną. W jej powstawaniu bierze udział wiele struktur organizmu, zlokalizowanych zarówno centralnie, jak i na obwodzie. Mowa zależy od budowy i funkcjonowania:

- ośrodkowego układu nerwowego;
  - narządów mowy;
  - narządu słuchu.
-
- ✓ Dołożmy wszelkich starań, aby rozmowa z nami była dla dziecka przyjemnością.
  - ✓ Jeżeli dziecko ma nieprawidłową budowę narządów mowy (rozszczepty warg, podniebienia, wady zgryzu lub uzębienia), koniecznie zapewnijmy mu opiekę lekarza specjalisty, ponieważ wady te są przyczyną zaburzeń mowy.
  - ✓ Jeżeli dziecko osiągnęło już wiek, w którym powinno daną głoskę wymawiać a nie robi tego, skonsultuj się z logopedą.
  - ✓ Karmienie piersią zapewni dziecku prawidłowy rozwój układu artykulacyjnego.
  - ✓ Kiedy dziecko wypowie jakieś słowo, zdanie starajmy się rozszerzyć jego wypowiedź, dodając jakieś słowa.
  - ✓ Mów do dziecka, już od pierwszych dni jego życia, dużo i spokojnie. Nie podnośmy głosu zwracając się do niego.
  - ✓ Mówmy do dziecka zwracając uwagę, aby widziało naszą twarz - będzie miało okazję do obserwacji pracy artykulatorów.
  - ✓ Mówmy dziecku co przy nim robimy, co dzieje się wokół niego. Niech mowa towarzyszy spacerom, zakupom, pracom domowym.
  - ✓ Nasze wypowiedzi powinny być poprawne językowo, budujmy krótkie zdania, używajmy prostych zwrotów, modulujmy własny głos.
  - ✓ Nie gaśmy naturalnej skłonności dziecka do mówienia obojętnością, cierpką uwagą, lecz słuchajmy uważnie wypowiedzi, zadawajmy dodatkowe pytania, co przyczyni się do korzystnego rozwoju mowy.
  - ✓ Nie wymagajmy od dziecka zbyt wczesnego wymawiania poszczególnych głosek. Dziecko nie przygotowane pod względem sprawności narządów artykulacyjnych, niedostatecznie różnicujące słuchowo dźwięki mowy, a zmuszane do wymawiania zbyt trudnych dla niego głosek, często zaczyna je zniekształcać. W ten sposób przyczyniamy się do powstawania błędnych nawyków artykulacyjnych, trudnych do zlikwidowania.
  - ✓ Nie zaniedbujmy chorób uszu, gdyż nie leczone mogą prowadzić do niedosłuchu, a w następstwie do dyslalii lub niemoty.
  - ✓ Nie zawstydzajmy, nie karzmy dziecko za wadliwą wymowę.
  - ✓ Nie zmuszajmy dziecka leworęcznego do posługiwania się ręką prawą w okresie kształtowania się mowy. Naruszanie w tym okresie naturalnego rozwoju sprawności ruchowej zaburza funkcjonowanie mechanizmu mowy. Często prowadzi to do zaburzeń mowy, a w szczególności do jąkania.
  - ✓ Od najmłodszych lat uczymy dbałości o higienę jamy ustnej. Pamiętajmy, aby dziecko nauczyło się gryźć i żuć.
  - ✓ Odpowiadajmy na pytania dziecka cierpliwie i wyczerpująco.
  - ✓ Oglądajmy z dzieckiem obrazki: nazywajmy przedmioty i opisujemy sytuacje prostymi zdaniami.

- ✓ Opowiadajmy i czytamy dziecku bajki, wierszyki, wyliczanki. Uczmy krótkich wierszy na pamięć.
- ✓ Rysujemy z dzieckiem, mówimy co kreślimy - "...teraz rysujemy kotka. To jest głowa, tu są oczy, nos...". Zachęcamy dziecko do wypowiedzi nt. rysunku.
- ✓ Starajmy się, aby zabawy językowe i dźwiękonaśladowcze znalazły się w repertuarze czynności wykonywanych wspólnie z dzieckiem. Wybierajmy do zabaw właściwą porę.
- ✓ Śpiewajmy z dzieckiem. Jest to ćwiczenie językowe, rytmiczne, a zarazem terapeutyczne.

Tego nie róbmy:

- ✓ Unikajmy podawania dziecku smoczka typu "gryzak", zwracajmy uwagę, aby dziecko nie ssało palca. Następstwem tych niepożądanych zachowań mogą być wady zgryzu, które prowadzą do wad wymowy, np. wymowa międzyzębowa.
- ✓ W trakcie rozmowy z dzieckiem unikajmy zdrobnień i spieszczeń (języka dzieciennego), dostarczając dziecku prawidłowy wzorzec językowy danego słowa.
- ✓ Wspólnie oglądajmy telewizję, wybierajmy programy właściwe dla wieku dziecka. Komentujmy wydarzenia pojawiające się na ekranie, rozmawiajmy na ich temat.
- ✓ Zachęcamy swoje dziecko do mówienia (nie zmuszajmy!); chwalmy je za każdy przejaw aktywności werbalnej; dostrzegajmy każde, nawet najmniejsze osiągnięcie, nagradzając je pochwałą.
- ✓ Zwracajmy uwagę, aby dziecko oddychało nosem; w przypadku, gdy dziecko oddycha ustami, prosimy pediatrę o ustalenie przyczyny.